

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

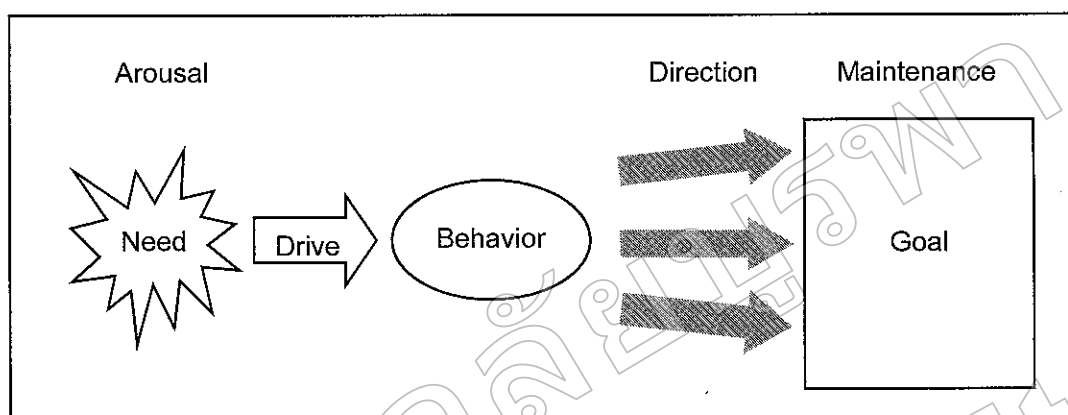
อิทธิพลของลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์มีผลต่อแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาได้อย่างไร นักกีฬาที่เข้าร่วมกิจกรรมกีฬานั้นมีเหตุผลจากปัจจัยอะไรบ้าง นักกีฬาที่มีสัดส่วนที่ต่างกันในระดับลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์นี้จะทำให้นักกีฬามีพฤติกรรมหรือการกระทำนั้นต่างกันด้วยหรือไม่ แล้วพฤติกรรมของนักกีฬาที่เกิดขึ้นทำไมจึงเกิดจากแรงจูงใจ เอกสารในบทนี้จึงมุ่งอธิบายถึงแรงจูงใจ ลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ และแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์กับแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา

ความรู้เกี่ยวกับแรงจูงใจ

นักกีฬาเข้าร่วมการฝึกซ้อม การแข่งขัน รวมถึงกิจกรรมกีฬาต่าง ๆ ที่นำไปสู่ความสำเร็จหรือเป้าหมายนั้นมีผลมาจากแรงจูงใจทางการกีฬาแทบทั้งสิ้น นักกีฬามีความตั้งใจ ชัยชนะ ฝึกซ้อม หรือพยายามเล่นอย่างเต็มที่ ตามความสามารถของตน เพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเองและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า แรงจูงใจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่ต้องการทำสิ่งใดสิ่งให้สำเร็จหรือที่เรียกว่า ใฝ่สัมฤทธิ์ หากนักกีฬาขาดแรงจูงใจ ไม่อยากฝึกซ้อม ลงแข่งขันด้วยความไม่เต็มใจ ทำให้เป้าหมายไม่เป็นไปตามที่ตนตั้งไว้ก็อาจส่งผลให้นักกีฬาไม่มีความมุ่งมั่น ความกระตือรือร้นในการฝึกซ้อมและการแข่งขัน รวมถึงความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองลดลงได้ ดังนั้น ผู้ฝึกสอนกีฬา นักจิตวิทยาการกีฬาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักกีฬา ควรให้ความสำคัญและสนใจในการศึกษา/ พัฒนาแรงจูงใจของนักกีฬาเพื่อให้เกิดความเข้าใจในพฤติกรรมของนักกีฬาอันนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพและความสามารถของนักกีฬาและทีม (สืบสาย บุญวีรบุตร, 2546; สุปราณี ขวัญบุญจันทร์, 2541)

ความหมายของแรงจูงใจทางการกีฬานั้น มีผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศและในประเทศไทยได้ให้ความหมายไว้มากมาย (สืบสาย บุญวีรบุตร, 2541; สุปราณี ขวัญบุญจันทร์, 2541; Gill, 2000; Roberts, 2001) พอจะสรุปได้ว่า แรงจูงใจทางการกีฬา (Sport Motivation) เป็นกระบวนการความคิดทางสังคมของบุคคลที่ทำให้เกิดการกระตุ้น/ ผลักดันหรือไม่มีการกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์นักกีฬา โดยมีการกำหนดทิศทางของแรงจูงใจ (Direction) ระดับความตั้งใจหรือความพยายาม (Intensity) ความมุ่งมั่นในงาน (Persistence) การเลือกปฏิบัติ (Choice

of Action) และเป้าหมายภายในหรือเป้าหมายภายนอก (Performance/ Outcome) เพื่อรักษา
ระดับของแรงจูงใจที่จะนำไปสู่เป้าหมายหรือผลสัมฤทธิ์ที่มุ่งหวัง ดังภาพที่ 2-1

ภาพที่ 2-1 แสดงองค์ประกอบของแรงจูงใจ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจทางการกีฬา

พฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์ของนักกีฬานั้นมีแรงจูงใจเป็นปัจจัยสำคัญในการนำไปสู่ความสำเร็จ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจทางการกีฬานั้นมีทั้งปัจจัยด้านบุคคล (Personal factors) เช่น บุคลิกภาพ (Personality), ความต้องการ (Needs), ความสนใจ (Interests) และเป้าหมาย (Goals) ของบุคคล ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีบทบาทสำคัญที่ทำให้เกิดพฤติกรรมแรงจูงใจ บางคนมุ่งไปสู่ความสำเร็จและมีแรงจูงใจในระดับสูง ในทางตรงกันข้าม อาจไม่มีแรงจูงใจหรือมีแรงจูงใจในระดับต่ำ เป้าหมายของตนเองหรือการตัดสินใจ อีกปัจจัยหนึ่งคือ ปัจจัยด้านสถานการณ์ (Situational Factors) เป็นปัจจัยที่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเกิดแรงจูงใจทางการกีฬา เช่น ลักษณะของผู้ฝึกสอน สิ่งอำนวยความสะดวก ผลการแข่งขันที่ผ่านมา นอกจากนี้ ปัจจัยทั้งสองอย่างนี้ยังมีปฏิสัมพันธ์กัน เป็นผลกระทบต่อแรงจูงใจทางการกีฬาของแต่ละบุคคล (Weinberg & Gould, 2003, pp. 53-54)

ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation Theory)

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มี 2 ลักษณะคือ ความต้องการใฝ่สัมฤทธิ์และการหลีกเลี่ยงความล้มเหลว (Duda, 1989; Nishidu, 1988, Seifriz, Duda & Chi, 1992) ความต้องการใฝ่สัมฤทธิ์

(Achieve to Success) หมายถึง ความต้องการที่นำไปสู่ความสำเร็จและทำผลงานได้ดี ส่วนการหลีกเลี่ยงความล้มเหลว (Avoid to Failure) คือ ความไม่ทำในสิ่งที่มีผลเสียต่องาน เช่น การรับรู้ผลการเรียนที่ไม่ดีหรือการทำผิดพลาดในเกมแข่งขัน ในขณะที่บุคคลมีความต้องการใฝ่สัมฤทธิ์ และการหลีกเลี่ยงความล้มเหลวในระดับที่แตกต่างกัน บางคนมีความต้องการใฝ่สัมฤทธิ์สูง บางคนมีความต้องการหลีกเลี่ยงความล้มเหลวสูง

ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

สืบสาย บุญวีรบุตร (2541, หน้า 59) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ว่าเป็นลักษณะนิสัยในการที่เผชิญหน้าหรือถอยหนีในสถานการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งความมุ่งมั่นเพื่อความเป็นเลิศ สำหรับสมบัติ กาญจนกิจและสมหญิง จันทฤทธิ์ (2542, หน้า 104) กล่าวว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง แรงขับหรือสิ่งเร้าใจที่ทำให้บุคคลมีความมุ่งมั่นพยายามที่จะไปถึงเป้าหมาย หรือลักษณะนิสัยในการที่เผชิญหน้าหรือถอยหนีในการแข่งขัน รวมทั้งความมุ่งมั่นเพื่อความเป็นเลิศหรือสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ยังหมายถึง ความพยายามของบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในงาน มุ่งความเป็นเลิศ มองข้ามอุปสรรค สามารถปฏิบัติได้ดีกว่าผู้อื่นและมีความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นปัจจัยหนึ่งความสำคัญที่ช่วยให้เรามีความเข้าใจได้ว่า ทำไมบางคนมีแรงจูงใจที่มุ่งสู่ความสำเร็จ แต่บางคนก็หลีกเลี่ยงที่จะบรรลุผลสัมฤทธิ์นั้นหรืออาจต้องใช้เวลายาวนานมาก (Nicholls, 1989; Weinberg & Gould, 1999, p. 69)

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้นจะมีอยู่ด้วยกันหลายทฤษฎี เช่น ทฤษฎี (Need Achievement Theory) ทฤษฎีอ้างสาเหตุ (Attribution Theory) ทฤษฎีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Goal Theory) และทฤษฎีแรงจูงใจในความสามารถ (Competence Motivation Theory) รวมถึงแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ทฤษฎีต่าง ๆ เหล่านี้จะอธิบายว่าอะไรเป็นแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมของบุคคล ทฤษฎีหนึ่งที่นักจิตวิทยาและนักจิตวิทยาการกีฬาและการออกกำลังกายให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่งก็คือ ทฤษฎีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นแนวทางเพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงความแตกต่างในการรับรู้ถึงความสำเร็จและพฤติกรรมของนักกีฬาได้ (Weinberg & Gould, 1999)

ทฤษฎีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Goal Theory)

เป้าหมายของการกระทำในทฤษฎีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ เพื่อเป็นการอธิบายความสามารถของบุคคล ซึ่งแปลความหมายได้หลายทาง ดังนั้น กรอบความคิดเกี่ยวกับความสามารถจึงเป็นตัวแปรกลาง นิโคลส์ (Nicholls, 1984) เห็นด้วยกับความคิดที่ว่า

ความสามารถนั้นมีมากกว่าหนึ่ง และเราสามารถทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์ในกรอบความคิดเกี่ยวกับความสามารถนั้นได้ ความคิดเกี่ยวกับความสามารถที่ประยุกต์ในด้านใฝ่สัมฤทธิ์นี้สามารถแบ่งออกเป็นความคิดที่ไม่สามารถแยกแยะได้ในความสามารถ (Undifferentiated Concept of Ability) ซึ่งบุคคลไม่สามารถทำหรือไม่บอกถึงความแตกต่างระหว่างความสามารถทางสติปัญญา (Ability) กับความพยายาม (Effort) และความคิดที่สามารถแยกแยะได้ในความสามารถ (Differentiated Concept of Ability) บุคคลสามารถบอกถึงความแตกต่างระหว่างความสามารถทางสติปัญญากับความพยายามได้ (Nicholls, 1984, 1989)

นิโคลส์ (Nicholls, 1989) มีความเห็นว่า เด็กที่ไม่สามารถแยกแยะความสามารถทางสติปัญญาจะไม่สามารถแยกความซัดดี ความยากของงานและความพยายามจากความสามารถทางสติปัญญาได้ ด้วยเหตุนี้เด็กจึงมีความสามารถด้วยการเรียนรู้ร่วมกับความพยายามและเห็นว่าเด็กที่มีความพยายามสูงประกอบกับการเรียนรู้หรือ/ และความสามารถทางสติปัญญาสูงจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ จากงานวิจัยของนิโคลส์ (Nicholls, 1989) ที่ทำการศึกษาเด็กอายุ 12 ปีที่สามารถแยกความแตกต่างระหว่างซัด ความยากของงานและความพยายามจากความสามารถทางสติปัญญาได้ พบว่า เด็กจะให้ความสำคัญกับระดับของความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถนี้จะนำไปสู่การหยุดผู้อื่นหรือคู่แข่งได้ ในเงื่อนไขของความพยายาม บุคคลจะแสดงให้เห็นถึงความสามารถสูงเมื่อหยุดคู่แข่งได้และใช้ความพยายามน้อยหรือปฏิบัติได้ดีพอ ๆ กับคนอื่นแต่ใช้ความพยายามน้อยกว่า อย่างไรก็ตาม บุคคลที่มีความแตกต่างในความคิดเกี่ยวกับความสามารถทางสติปัญญาและหลักเกณฑ์ของความสำเร็จจะมีลักษณะพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์ที่แตกต่างกัน

ทฤษฎีหนึ่งที่ช่วยอธิบายให้เราทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์ของนักกีฬาได้คือ ทฤษฎีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ของ Nicholls (1984) ที่จำแนกลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ออกเป็น 2 ลักษณะคือ ลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำหรืองาน (Task Goal Orientation) กับลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งเปรียบเทียบกับผู้อื่น (Ego Goal Orientation) (Duda, 1989) ลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำหรืองานเป็นลักษณะของบุคคลที่มีความพยายามเป็นศูนย์กลางในการนำไปสู่ความสำเร็จและความสามารถสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา แนวโน้มพฤติกรรมของนักกีฬาที่มีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์มุ่งในการกระทำหรืองานนี้จะเรียนรู้ทักษะหรือกลยุทธ์ใหม่ ๆ มีประสบการณ์ที่พึงพอใจและมีความสนุกสนานในการฝึกซ้อม เข้าร่วมกิจกรรมกีฬาโดยเห็นว่า มีประโยชน์ต่อตนเอง นักกีฬาจะสนใจกับการเรียนรู้ การค้นหาความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ เรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ และการพัฒนาตนเอง นักกีฬา

ประเภทนี้มักจะมีความพยายามสูง เลือกงานที่ท้าทายความสามารถของตน และปฏิบัติหรือแสดงออกตามศักยภาพที่ตนมีอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กที่มีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์แบบเทียบงานสูงจะสัมพันธ์กับความสนุก ซึ่งเห็นได้จากรายงานวิจัยจำนวนมาก (Boyd & Yin, 1996; White & Duda, 1994)

สำหรับนักกีฬาที่มีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์มุ่งเปรียบเทียบผู้อื่นเป็นลักษณะของนักกีฬาที่มีความสามารถเป็นศูนย์กลางที่นำไปสู่ความสำเร็จและความสามารถนี้ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา นักกีฬามีแนวโน้มของพฤติกรรมคือ มีความเบื่อหน่ายง่าย ชอบแสดงความสามารถที่เกินความคาดหวังหรือสิ่งที่ผู้อื่นไม่กระทำ และจะมีความวิตกกังวลสูง การเลือกกิจกรรมจะพิจารณาถึงความสามารถของตนเอง นักกีฬาจะมุ่งที่ชัยชนะ การเล่นหรือทำงานจะต้องดีกว่าผู้อื่นเสมอและชอบฝึกทักษะที่ผู้อื่นไม่ทำกัน นักกีฬาประเภทนี้ อาจจะหลีกเลี่ยงความท้าทาย กล่าวคือ เลือกทำในงานที่ง่ายหรือไม่ก็ยากมาก หยุดความพยายามหรือการกระทำเมื่อไม่ประสบความสำเร็จ และนักกีฬาจะมีความวิตกกังวลและไม่มีแรงจูงใจเกิดขึ้นได้บ่อย เด็กที่มีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์มุ่งเปรียบเทียบผู้อื่นสูงจะมีความวิตกกังวลในการแข่งขันสูงและมุ่งที่ผลสัมฤทธิ์มากกว่ากระบวนการที่จะได้มาของความสำเร็จ (White, 1998; White & Duda, 1994)

ธรรมชาติของเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์

ธรรมชาติของเด็กจะมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ไปตามบุคลิกลักษณะของบุคคล สิ่งแวดล้อมและสังคม (Weinberg & Gould, 1999, pp. 64) เด็กอายุ 2-6 ปีจะรับรู้ความสามารถของตนจากที่เขาได้ปฏิบัติครั้งสุดท้าย ถ้าเด็กพัฒนาศักยภาพจากครั้งที่หนึ่งไปสู่ครั้งที่สอง สันนิฐานได้ว่า ความสามารถของเขาเพิ่มขึ้นและเขาพยายามที่จะทำให้งานนั้นสำเร็จ ปริมาณของความพยายามที่สูงจะถูกรับรู้โดยเด็กซึ่งเป็นหลักฐานของความสามารถที่สูงและความสามารถที่จะทำให้งานสำเร็จ (Competence) ซึ่งเด็กจะรับรู้ความสามารถของตนในสิ่งที่ตนจะปฏิบัติกิจกรรมที่ยากและใช้ความสามารถอย่างแท้จริง ในช่วงแรกของวัยนี้ เด็กจะมีลักษณะมุ่งกับงาน ตรงข้ามกับ ลักษณะมุ่งเปรียบเทียบผู้อื่น (Cox, 2002, p. 36)

ช่วงอายุ 6-7 ปี เด็กเริ่มรับรู้ความสามารถของเด็กคนอื่น เด็กจะเริ่มมีพฤติกรรมแบบมุ่งเปรียบเทียบผู้อื่น เด็กมักจะไม่ได้เปรียบเทียบความสามารถของตนที่ทำได้กับสิ่งที่ตนเองเคยปฏิบัติได้ในครั้งสุดท้าย แต่เด็กจะปฏิบัติกิจกรรมให้ดีกว่าเด็กคนอื่น ๆ ความสามารถในการรับรู้เป็นบทบาทหน้าที่หนึ่งของคนเรา ซึ่งจะสัมพันธ์กับสิ่งอื่น จะตรงกันข้ามกับการทำหน้าที่ของ

ความสามารถอย่างแท้จริง เราจะไม่รับรู้ความสามารถที่สูงและความสามารถที่จะทำให้สำเร็จนี้เท่านั้น ถ้าสิ่งนั้นจะทำให้ดีกว่าศักยภาพของคนอื่น

หลังจากเด็กอายุ 11-12 ปี เด็กอาจจะมีลักษณะนิสัยเป็นแบบมุ่งในงานหรือมุ่งในการเปรียบเทียบผู้อื่นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ปัจจัยสิ่งแวดล้อมเป็นสาเหตุของบุคคลที่มุ่งกับการเปรียบเทียบทางสังคม จะทำให้เด็กมีลักษณะนิสัยแบบมุ่งในการเปรียบเทียบผู้อื่น ในขณะที่สถานการณ์ของบุคคลที่มุ่งความเชี่ยวชาญและพัฒนาศักยภาพจะมีลักษณะนิสัยแบบมุ่งในงาน

จากขั้นตอนการพัฒนาของเป้าหมายไผ่ล้มฤทธิ์ เด็กจะไม่สามารถแยกแยะความสามารถที่แตกต่างกันระหว่างความพยายาม ความสามารถและผลของการปฏิบัติ ตามแนวความคิดของนิโคลส์ เด็กจะมีความคิดที่พัฒนาใน 4 ระดับเพื่อให้เกิดความเข้าใจในความคิดเห็นทั้ง 3 ด้านให้ดีพอ ๆ กับความคิดเกี่ยวกับโชคและความยากของงาน (Cox, 2002, pp. 37-38)

ระดับที่ 1 ในระดับนี้ เด็กจะคิดเห็นเกี่ยวกับความพยายาม ความสามารถและผลของการปฏิบัติเป็นสิ่งที่เดียวกัน ในระดับนี้เด็กจะพูดว่า ลักษณะเป้าหมายของงานนั้นไม่มีความแตกต่างกัน เด็กที่อยู่ในระดับช่วงวัยนี้ ความพยายามหรือความยากลำบากเป็นสิ่งที่เดียวกันกับความสามารถหรือความสำเร็จในกิจกรรม นอกจากนี้ เด็กยังไม่มีความคิดในเรื่อง ความแตกต่างของโชคจากความสามารถหรืองานหนึ่งจะมีความยากลำบากได้หลากหลายรูปแบบ

ระดับที่ 2 เด็กจะเริ่มยอมรับว่า มีความแตกต่างระหว่างความพยายามและความสามารถ แต่เด็กมีความเชื่อว่า ความพยายามเป็นตัวกำหนดของความสำเร็จ ถ้าเราพยายามทำงานที่ยากและมีความพยายามสูง เราจะพบกับความสำเร็จ

ระดับที่ 3 ระดับนี้จะเป็นช่วงการถอยโยก เด็กเริ่มที่จะแยกแยะความต่างของความพยายามและความสามารถ บางครั้งเด็กจะยอมรับว่า ความพยายามไม่เหมือนกับความสามารถ แต่ในบางครั้ง เด็กก็ย้อนกลับไปอยู่ในระดับที่ 1 คือไม่สามารถแยกแยะในความคิดทั้ง 2 อย่างได้

ระดับที่ 4 สำหรับระดับที่ 4 นี้เด็กจะอธิบายความต่างของเป้าหมายไผ่ล้มฤทธิ์ได้ อายุโดยประมาณ 12 ปี เด็กสามารถอธิบายได้อย่างเข้าใจถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับความพยายาม ความสามารถ โชคและผลการปฏิบัติ เด็กยังเข้าใจถึงความยากของงานและยอมรับงานบางอย่างที่ยากกว่าเด็กคนอื่นได้ ตัวอย่างเช่น เด็กมีความเข้าใจว่า การเพิ่มความพยายามในการปฏิบัติงานต้องการความสามารถหรือทักษะสูง แต่งานไม่ต้องการความโชคดี นอกจากนี้เด็กยังเข้าใจอีกว่าความพยายามต่ำจะควบคู่กับศักยภาพที่สูงเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสามารถที่สูง

งานวิจัยของไฟรและดูด้า (Fry & Duda, 1997) สนับสนุนแนวความคิดของนิโคลส์ ใน การพัฒนาทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในสถานการณ์ทางพลศึกษาหรือกีฬาและการออกกำลังกาย เด็กจะผ่านขั้นตอนดังกล่าวทั้ง 4 ระดับ เด็กในระดับแรกจะมีลักษณะเป้าหมายที่มุ่งในการกระทำ แต่ยังไม่ใช่เป็นการเลือกของเด็ก เด็กไม่สามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างความพยายามกับ ความสามารถ ดังนั้น เด็กจะคิดในด้านความเชี่ยวชาญ (Mastery) หรือความยากในการปฏิบัติ กิจกรรม (Trying Hard) เด็กและผู้ใหญ่ในระดับที่ 4 จะมีความเข้าใจถึงความหมายของความ พยายามและความสามารถ และสามารถเรียนรู้ลักษณะแบบมุ่งในการทำงานหรือมุ่งใน การเปรียบเทียบผู้อื่นจากพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์หรือสถานการณ์การแข่งขัน (Fry, 2000)

การวัดลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์

การวัดลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำหรืองาน และหรือมุ่งใน การเปรียบเทียบผู้อื่นนั้น เราใช้แบบสอบถามความคิดเกี่ยวกับความสำเร็จทางการกีฬา (Task and Ego Goal Orientation in Sport Questionnaire: TEOSQ) พัฒนาโดยดูด้าและนิโคลส์ ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 13 ข้อในการวัดลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ (Duda, 1989; White & Duda, 1994) แบบสอบถามการรับรู้ความสำเร็จ (Perceptions of Success Questionnaire: POSQ) ถูกสร้างโดยโรเบิร์ตส์ และบาลากิว (Roberts & Balague) ตาม แนวความคิดทางทฤษฎีของนิโคลส์ ในปี 1989 ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ ในการวัด การแข่งขัน (Competitiveness/ Ego) และความเชี่ยวชาญ (Mastery/ Task) สำหรับการวัด ลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่นำไปสู่เป้าหมาย (Roberts & Balague, 1989) แบบสอบถามทั้งสองฉบับเป็นแบบสอบถามที่ดีที่สุดในการทดสอบลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ของนักกีฬา นอกจากนี้ ยังมีแบบสอบถามลักษณะใฝ่สัมฤทธิ์ทางการกีฬา (Sport Orientation Questionnaire: SOQ) มีข้อคำถามทั้งหมด 25 ข้อ แบ่งออกเป็นด้านการแข่งขัน ด้านชัยชนะและด้านเป้าหมาย ใฝ่สัมฤทธิ์ (Gill, 1993; Wakayama, Watanabe, Murai, & Inomata, 2004) อย่างไรก็ตาม แบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับนี้ยังหาข้อสรุปที่ตรงกันไม่ได้ในการเปรียบเทียบลักษณะเป้าหมาย ใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำและลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการเปรียบเทียบกับผู้อื่น (Marsh, 1994)

แบบสอบถามความคิดเกี่ยวกับความสำเร็จทางการกีฬา

แบบสอบถามความคิดเกี่ยวกับความสำเร็จทางการกีฬา ฉบับภาษาอังกฤษ (Task and Ego Goal Orientation in Sport Questionnaire: TEOSQ) ของดูด้าและนิโคลส์ ปี 1989 เพื่อใช้วัดลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำหรืองานและลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ ที่มุ่งเปรียบเทียบผู้อื่น มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 13 ข้อโดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือลักษณะที่

มุ่งในการกระทำ (Task Orientation) มีข้อคำถามจำนวน 7 ข้อและลักษณะที่มุ่งเปรียบเทียบผู้อื่น (Ego Orientation) มีข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ โดยสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการเล่นกีฬาในประโยคที่ว่า “ข้าพเจ้ามีความรู้สึกที่ตัวเองเล่นกีฬาประสบความสำเร็จ เมื่อ...” ในแต่ละข้อคำถามแบ่งออกเป็น 5 ระดับ จากระดับ 1 ไม่เห็นด้วยมากที่สุดจนถึงระดับ 5 เห็นด้วยมากที่สุด (Li, Vongjaturapat, & Harmer, 1994; Zahariadis & Biddle, 2000) ลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำหรืองานจะมีพื้นฐานจากแรงจูงใจภายใน เช่น การเรียนรู้ทักษะใหม่ การพัฒนาตนเองและการนำไปสู่ความสามารถในทักษะใหม่ ลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งเปรียบเทียบผู้อื่นมีพื้นฐานมาจากแรงจูงใจภายนอก เช่น การทำงานต้องดีกว่าผู้อื่นและความสามารถต้องดีที่สุดในที่สุด

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จทางการกีฬานี้ เป็นแบบสอบถามที่นิยมอย่างแพร่หลายในการวัดลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ของนักกีฬาในระดับนานาชาติ จะเห็นได้จากงานวิจัยจำนวนมากที่นำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จทางการกีฬาไปใช้เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย อีกทั้ง มีการพัฒนาแบบสอบถามเป็นภาษาอื่น ๆ หลากหลายภาษา ได้แก่ ภาษาอิตาลี พัฒนาโดยโบรโตลี และโรบัสซา (Bortoli & Robazza, 2005) ภาษาญี่ปุ่นพัฒนาโดย วากายามา วาตานาเบ่ มูไร และอิโนมาตะ (Wakayama, Watanabe, Murai, & Inomata, 2004) ภาษากรีกพัฒนาโดยบาร์โคคิส ซาฮาเรียดิส แอนนาสเตเชียดิส ทอร์บาสโซดิส และกรากอส (Barkoukis, Zahariadis, Anastasiadis, Tsorbatzoudis, & Grouios, 2004) ภาษาเกาหลีพัฒนาโดยโย และ คิม (Yoo & Kim, 2002) และภาษาไทยพัฒนาโดยลี วงศ์จุฑารัตน และฮาร์เมอร์ (Li, Vongjaturapat, & Harmer, 1994)

โครงสร้างของแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จทางการกีฬา

ดูด้า ซี นิวตัน วอลลิง และแคทลีย์ (Duda, Chi, Newton, Walling, & Catley, 1995) อธิบายว่า แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จทางการกีฬาพัฒนาจากการศึกษาในห้องเรียน โดยวัดในสถานการณ์ทางการกีฬาเช่นเดียวกับสถานการณ์ในห้องเรียน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ ลักษณะเป้าหมาย ความเชื่อเกี่ยวกับสาเหตุในความสำเร็จ ความพึงพอใจภายใน และการรับรู้ความสามารถ ผลจากการวิจัยของดูด้า และคณะ (Duda et al., 1995) เป็นการยืนยันว่า แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จทางการกีฬามีความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น อีกทั้งการวิจัยที่ศึกษาในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 207 คน ให้ตอบแบบสอบถามจำนวน 21 ข้อเกี่ยวกับลักษณะเป้าหมายในสถานการณ์ห้องเรียนและอีก 21 ข้อในสถานการณ์ทางการกีฬา ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามโดยสะท้อนความรู้สึกเมื่อตนเองประสบ

ความสำเร็จสูงสุดในสถานการณ์ห้องเรียน โดยใช้มาตรวัดสัดส่วน 5 ระดับ สำหรับสถานการณ์ทางการกีฬา ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามโดยรู้สึกว่าตนเองประสบความสำเร็จสูงสุดในการกีฬาที่เขาเล่นบ่อยที่สุด ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบพบว่า ผลของสถานการณ์ในห้องเรียนและทางการกีฬามี 4 องค์ประกอบด้วยกันคือ ลักษณะเป้าหมายที่มุ่งในการกระทำ ลักษณะเป้าหมายที่มุ่งเปรียบเทียบผู้อื่น การประสานงานและการหลีกเลี่ยงงาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครอนบาคในสถานการณ์ห้องเรียนมีค่าเท่ากับ .77, .86, .63 และ .83 ตามลำดับ สำหรับสถานการณ์ทางการกีฬามีค่า แอลฟาเท่ากับ .76, .87, .67 และ .79 ตามลำดับ (Duda & Nicholls, 1992)

อีกส่วนหนึ่งของการวิจัยเป็นการสอบถามที่สัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับสาเหตุของความสำเร็จ มีผู้ตอบแบบสอบถาม 20 คนให้ตอบสถานการณ์ในห้องเรียน โดยคำถามจะเกี่ยวกับ "คุณคิดอะไรที่จะช่วยให้คุณทำได้ดีหรือประสบความสำเร็จในโรงเรียน" สำหรับแต่ละข้อคำถามจะมีเงื่อนไขคือ "บุคคลประสบความสำเร็จเมื่อ..." แบบสอบถามในลักษณะเดียวกันนี้ใช้ถามในสถานการณ์ทางการกีฬา โดยให้ผู้ตอบว่า "คุณคิดอะไรที่จะช่วยให้คุณทำได้ดีหรือประสบความสำเร็จในกีฬาที่คุณเล่นบ่อยที่สุด" ภายใต้เงื่อนไขคือ "บุคคลประสบความสำเร็จเมื่อ..." ผลการวิจัยสามารถแบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบคือ การเข้าใจผิด (Deception) ความพยายาม (Effort) ความสามารถ (Ability) และปัจจัยภายนอก (External Factors) โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครอนบาคมีค่าเท่ากับ .77, .86, .63 และ .83 สำหรับสถานการณ์ห้องเรียน และสถานการณ์ทางการกีฬามีค่าแอลฟาเท่ากับ .76, .87, .67 และ .79 ตามลำดับ

จากการวิจัยของดูด้า และคณะ (Duda et al., 1995) พบว่า ลักษณะเป้าหมายที่มุ่งในการกระทำและความพยายามจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประสานงาน การทำงานเป็นทีม และมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความสามารถและการเข้าใจผิด นอกจากนี้ ลักษณะเป้าหมายที่มุ่งเปรียบเทียบผู้อื่นจะสัมพันธ์กับความเชื่อในความสามารถหรือทักษะที่สูง อย่างไรก็ตาม ลักษณะเป้าหมายใฝ่ลัทธิที่มุ่งเปรียบเทียบผู้อื่นไม่มีความสัมพันธ์กับคะแนนความพยายามและความสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของนิวตัน และดูด้า (Newton & Duda, 1993) ที่พบว่า ลักษณะเป้าหมายใฝ่ลัทธิที่มุ่งในการกระทำจะมีความสัมพันธ์เชิงลบกับปัจจัยภายนอกและการเข้าใจผิดและลักษณะเป้าหมายใฝ่ลัทธิที่มุ่งเปรียบเทียบผู้อื่นจะสัมพันธ์กับความสามารถและการประจบประแจง (Flattery)

ความเที่ยงตรงของแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จทางการกีฬา

การวิจัยของนักวิจัยหลายท่าน พบว่า แบบสอบถามความคิดเห็นในความสำเร็จทางการกีฬามีความเที่ยงตรง (Barkoukis, Zahariadis, Anastasiadis, Tsorbatzoudis, & Grouios, 2004; Bortoli & Robazza, 2005; Duda, 1989; Li, Harmer, Acock, Vongjaturapat, & Boonverabut, 1996) ดังเช่น ลี ฮาร์เมอร์ ชี และวงศ์จตุรภัทร (Li, Harmer, Chi, & Vongjaturapat, 1996) ใช้เทคนิคการทดสอบสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling Technique) ทดสอบโครงสร้างตัวแปรแฝงของแบบสอบถามและความเชื่อมั่นคงที่ภายในของแบบสอบถามความคิดเห็นในความสำเร็จทางการกีฬา พบว่า โครงสร้างของตัวแปรลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำหรืองานกับลักษณะเป้าหมายสัมฤทธิ์ที่มุ่งเปรียบเทียบผู้อื่นมีโครงสร้างที่พอดีกับ ข้อมูลเหมาะสม สอดคล้องกับลี และคณะ (Li et al., 1998) ที่ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอีกครั้งหนึ่งและพบว่า โมเดลมีโครงสร้างที่ดี มีลักษณะเป้าหมายสัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำหรืองาน 59% ของตัวแปรและมีลักษณะเป้าหมายสัมฤทธิ์ที่มุ่งเปรียบเทียบผู้อื่น 53% ของตัวแปร ไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศชายและหญิงในส่วนที่เป็นลักษณะเป้าหมายสัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำหรืองาน แต่พบว่า เพศชายจะมีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งเปรียบเทียบผู้อื่นสูงกว่าเพศหญิง (Duda & Nicholls, 1992) ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของบอร์โตลี และโรบาซซา (Bortoli & Robazza, 2005) ที่ศึกษาในกลุ่มนักกีฬาเยาวชนจำนวน 802 คน (หญิง 248 คนและชาย 554 คน) มีอายุระหว่าง 8-14 ปี ทั้งกีฬาประเภทบุคคลและกีฬาประเภททีม ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันกับแบบสอบถามต้นฉบับ (ภาษาอังกฤษ) ผลการวิจัยพบว่า แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จทางการกีฬามีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยมีค่า GFI มากกว่า .90 AGFI มากกว่า .90 RMSEA น้อยกว่า .10 ปัจจัยด้าน Task สามารถอธิบายได้ 33.5% ของความแปรปรวน สำหรับปัจจัยด้าน Ego สามารถอธิบายได้ 27.2% ของความแปรปรวน ค่าความเชื่อมั่นคงที่ภายในของทั้ง 2 ด้านอยู่ในช่วง .73 ถึง .85 นอกจากนี้ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จได้พัฒนาขึ้นมาในภาษากรีกโดยใช้นักเรียนชาย-หญิง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 1,456 คนเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จภาษากรีกมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและความเชื่อมั่น (GFI = .971, SRMR = .047, RMSEA = .052) และสามารถนำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จนี้ไปใช้ทางด้านพลศึกษาได้อีกด้วย (Barkoukis et al., 2004)

ค่าความเชื่อมั่นของลักษณะเป้าหมายสัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำหรืองานเท่ากับ .82 ลักษณะเป้าหมายสัมฤทธิ์ที่มุ่งเปรียบเทียบผู้อื่นมีค่าเท่ากับ .89 (Duda, 1989) ลี และคณะ (Li et al., 1996) ได้ค่าความเชื่อมั่นอยู่ในช่วง .88 - .90 ลี และคณะ (Li et al., 1996) คำนวณหา ค่าความเชื่อมั่นแอลฟา (Alpha Reliability) ในกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติและ วัฒนธรรม (สหรัฐอเมริกา, ไต้หวันและไทย) ที่ต่างกัน 3 ลักษณะ พบค่าความเชื่อมั่นของลักษณะ เป้าหมายสัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำหรืองานมีค่าเท่ากับ .87 และลักษณะเป้าหมายสัมฤทธิ์ที่ มุ่งเปรียบเทียบผู้อื่นมีค่าเท่ากับ .90 ในประเทศสหรัฐอเมริกา ค่าความเชื่อมั่นของลักษณะ เป้าหมายสัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำหรืองานมีค่าเท่ากับ .80 และลักษณะเป้าหมายสัมฤทธิ์ที่ มุ่งเปรียบเทียบผู้อื่นมีค่าเท่ากับ .80 ในประเทศไต้หวันและค่าความเชื่อมั่นของลักษณะเป้าหมาย สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำหรืองานมีค่าเท่ากับ .86 และลักษณะเป้าหมายสัมฤทธิ์ที่มุ่งเปรียบเทียบ ผู้อื่นมีค่าเท่ากับ .84 ในประเทศไทย จึงนับได้ว่า แบบสอบถามความคิดในความสำเร็จทาง การกีฬามีความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นที่เพียงพอสำหรับการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะเป้าหมาย ใฝ่สัมฤทธิ์ทั้ง 2 ลักษณะ

ลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่ระดับต่างกัน

ลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ประเมินได้โดยใช้แบบสอบถามความคิดในความสำเร็จ ทางการกีฬามีหลักฐานพบว่า ระดับลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำหรืองาน ทางการกีฬาก็เพิ่มขึ้นจะช่วยเพิ่มแรงจูงใจด้วยเช่นกัน (Duda, 1993) และสัดส่วนของระดับ ลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำหรืองานไม่มีความสัมพันธ์กับระดับลักษณะ เป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งเปรียบเทียบผู้อื่น ดังนั้น เราควรศึกษาถึงรายละเอียดของระดับลักษณะ เป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ทั้ง 2 ลักษณะโดยผสมผสานกัน นักกีฬาบางคนจะมีระดับลักษณะเป้าหมาย ใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำหรืองานสูง มุ่งเปรียบเทียบผู้อื่นสูง ลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่ง ในการกระทำหรืองานสูง มุ่งเปรียบเทียบผู้อื่นต่ำ ลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำ หรืองานต่ำ มุ่งเปรียบเทียบผู้อื่นสูง และลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำหรืองานต่ำ มุ่งเปรียบเทียบผู้อื่นต่ำ (Nicholls, 1989)

ในการศึกษาลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ของนักกีฬาไทยนั้น ลี และคณะ (Li et al., 1994) พบว่า นักกีฬาทั้งเพศชายและหญิงมีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำหรือ งานและลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งเปรียบเทียบผู้อื่นของนักกีฬาอยู่ระดับสูง ทั้ง 2 ลักษณะ ซึ่งการวิจัยก่อนหน้านี้ในอเมริกาเหนือ พบว่า นักกีฬาจะมีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการ กระทำหรืองานระดับสูง แต่มีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งเปรียบเทียบผู้อื่นระดับต่ำ หาก

นักกีฬามีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำหรืองานระดับต่ำ จะมีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งเปรียบเทียบกับผู้อื่นระดับสูง นอกจากนี้ งานวิจัยของลี และคณะ (Li et al., 1996) ศึกษาลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ในนักกีฬาไทย ระดับมหาวิทยาลัย เป็นเพศชายจำนวน 218 คนและเพศหญิงจำนวน 218 คน พบว่า นักกีฬาเพศชายมีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำหรืองานระดับสูง ในขณะที่นักกีฬาเพศหญิงมีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งเปรียบเทียบกับผู้อื่นระดับสูง

อีกทั้ง งานวิจัยของฮาร์วูด คัมมิง และฮอลล์ (Harwood, Cumming, & Hall, 2003). พบว่า นักกีฬาที่มีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำในระดับสูง มุ่งเปรียบเทียบกับผู้อื่นในระดับสูง จะใช้การจินตนาภาพได้ดีกว่านักกีฬาที่มีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำหรืองานในระดับต่ำ มุ่งเปรียบเทียบกับผู้อื่นในระดับปานกลาง หรือนักกีฬาที่มีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำหรืองานในระดับปานกลาง มุ่งเปรียบเทียบกับผู้อื่นในระดับต่ำ นอกจากนี้ นักกีฬาที่มีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำหรืองานในระดับต่ำ มุ่งเปรียบเทียบกับผู้อื่นในระดับสูง จะมีความพยายามต่ำ/ น้อยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ในขณะที่นักกีฬาที่มีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำหรืองานในระดับสูง มุ่งเปรียบเทียบกับผู้อื่นในระดับต่ำจะอ้างสาเหตุของการประสบความสำเร็จจากปัจจัยภายนอก (Robert, Treasure, & Kavussanu, 1998) นอกจากนี้ คอกซ์ (Cox, 2002, p. 42) รายงานว่า ลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำระดับสูง และมุ่งในการเปรียบเทียบกับระดับสูง เป็นลักษณะที่มีระดับแรงจูงใจสูงที่สุดและการรับรู้ความสามารถได้ดีที่สุด สำหรับนักกีฬาที่มีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำระดับต่ำ และมุ่งในการเปรียบเทียบกับผู้อื่นระดับต่ำ จะมีแรงจูงใจและการรับรู้ความสามารถอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งคนในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ในขณะที่ ฮอลล์ และเคอร์ (Hall & Kerr, 1997) พบว่า นักกีฬาที่มีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งเปรียบเทียบกับผู้อื่นจะมีความวิตกกังวลสูง และอัตราที่เพิ่มขึ้นตามระยะเวลาก่อนการแข่งขัน (2 วัน, 1 วัน และ 30 นาทีก่อนแข่งขัน) จึงพอจะสรุปได้ว่า ระดับของลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่ต่างกันจะส่งผลต่อพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์ของนักกีฬาแตกต่างกันด้วย

แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา

แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาคือการอธิบายถึงเหตุผลของนักกีฬาที่นำไปสู่กิจกรรมทางกาย รวมถึงกิจกรรมทางพลศึกษาและกีฬา แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นจุดเริ่มต้นในการทำความเข้าใจถึงแรงจูงใจของนักกีฬา (Biddle, 1997) เราสามารถวัดเหตุผลหรือแรงจูงใจ

ในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาได้ โดยใช้แบบสอบถามแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา (Participation Motivation Questionnaire: PMQ) ของกิลล์ กรอสส์ และฮัดเดิลสตัน (Gill, Gross, & Huddleston, 1983) แบบสอบถามแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬามีวัตถุประสงค์เพื่อชี้แจงเหตุผลที่เป็นไปได้ในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาของบุคคลหรือนักกีฬา ในการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กชายจำนวน 720 คนและเด็กหญิงจำนวน 418 คน อายุระหว่าง 8-18 ปี ที่เข้าร่วมในโรงเรียนกีฬาภายในรัฐไอโอวา (Iowa) ภาคฤดูร้อนของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยใช้แบบสอบถามแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาที่มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 30 ข้อ ในแต่ละข้อมี 3 ระดับคือ สำคัญมาก สำคัญบางส่วนและไม่สำคัญเลย แบบสอบถามนี้มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและค่าความเชื่อมั่นในระดับสูง ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบสอบถามแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาประกอบด้วยความใฝ่สัมฤทธิ์/ สถานภาพ (Achievement/ Status) ความเป็นทีม (Team Atmosphere) สมรรถภาพทางกาย (Fitness) การใช้พลังงาน (Energy Release) การพัฒนาทักษะ (Skill Development) เพื่อน (Friendship) และความสนุกสนาน (Fun) (คุนัต์วี พิทธิพรชัยกุล, 2546; Gill et al., 1983) จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบหนึ่งของแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาจะมีด้านใฝ่สัมฤทธิ์ร่วมอยู่ด้วย แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์มีส่วนเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา

ทั้งนี้ แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมสามารถแปรเปลี่ยนได้ตามกาลเวลาหรือพัฒนาการของวัย เด็กก่อนอายุ 4 ปีจะเข้าร่วมกิจกรรมที่ตนเองสนใจและมีความสนุกสนานเท่านั้น เด็กอายุ 5 ปีขึ้นไปจะเริ่มมีสังคม เพื่อนและปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นมากขึ้น เด็กจะค่อยสังเกตคนรอบข้างและเปรียบเทียบความสามารถของตนกับคนอื่น ใครจะทำได้เร็วที่สุด ดีที่สุด ใหญ่ที่สุดจึงทำให้เด็กมีการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยเหตุผลที่นอกเหนือไปจากความสนใจของตนเอง เช่น ด้านทางสังคม เพื่อน หรือการยอมรับ เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นจะมีเหตุผลในการเข้าร่วมทั้งสองลักษณะกล่าวคือ เขาจะตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ นั้นอาจเป็นเหตุผลจากภายในของตัวเองหรือเหตุผลจากภายนอกตัวเองได้ อาจเป็นไปได้ทั้งสองอย่างในสัดส่วนที่แตกต่างกัน ดังนั้น แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของบุคคลอาจมีได้หลากหลายเหตุผล มิใช่เหตุผลเดียวในการเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง (Weinberg & Gould, 1999; Weiss & Chaumeton, 1992)

นอกจากนี้ การศึกษาแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาของโคลท์ คริกบี้ บาร์อีลี บูลเมนสไตน์ ซาดฮา ลียู และเคิร์กบี้ (Kolt, Kirkby, BarEli, Blumenstein, Chadha, Liu, & Kerr, 1999) พบว่า ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาของนักยิมนาสติกของประเทศออสเตรเลีย แคนาดา อินเดีย จีน และอิสราเอลแตกต่างกันไป

สอดคล้องกับ ไวสส์ และชอมีตัน (Weiss & Chaumeton, 1992) ที่รายงานว่า สภาพสังคมมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม เด็กในเมืองมีแรงจูงใจในด้านไฝ่สัมฤทธิ์ การมีเพื่อน ความสามารถ ความสำเร็จในงาน และความคาดหวังจากครอบครัว/ เพื่อนมากกว่าเด็กนอกเมือง (Weigarten, Furst, Tenenbaum, & Schaefer, 1984)

ฉะนั้น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาโดยใช้โมเดลของพิธพอร์ชัยกุล (Pithapornchaiku, 2003) เพื่อศึกษาเหตุผลในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬานักกีฬาไทยระดับอุดมศึกษา ซึ่งแบบสอบถามแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา ฉบับภาษาไทยนี้ได้พัฒนามาจาก ฉบับภาษาอังกฤษของกิลล์ กรอสส์และฮัตเดิลสตัน ปี 1983 โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็น นักกีฬาชาย-หญิงที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 29 ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จังหวัดปทุมธานี จำนวน 470 คน มีอายุเฉลี่ย 20.27 ± 1.72 ปี ข้อคำถามมีจำนวน 30 ข้อในแต่ละข้อมี 5 ระดับคือ ระดับ 5 สำคัญมากที่สุด ระดับ 4 สำคัญมาก ระดับ 3 สำคัญปานกลาง ระดับ 2 สำคัญน้อยและระดับ 1 ไม่สำคัญเลย มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสามารถจัดองค์ประกอบได้ 8 ด้านคือ ด้านไฝ่สัมฤทธิ์/ การยอมรับ (Achievement/ Recognition) การทำงานเป็นทีม (Team Atmosphere) สมรรถภาพ (Fitness) กิจกรรมทางสังคม (Social Activity) ความตื่นเต้น/ ความสนุกสนาน (Excitement/ Fun) การแสดงออก (Action) เพื่อน (Affiliation) และการพัฒนาทักษะ (Skill Development) ซึ่งการใช้โมเดลของพิธพอร์ชัยกุล (Pithapornchaikul, 2003) ในการพิสูจน์เพื่อยืนยันองค์ประกอบของแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬานักกีฬาไทยนั้นเหมาะสมและสอดคล้องกับพฤติกรรมของนักกีฬาไทยมากที่สุด

งานวิจัยที่ใช้แบบสอบถามแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬามีผู้วิจัยมากมายที่นำไปใช้ในการศึกษาเหตุผลของนักกีฬาที่เป็นเด็ก ดังงานวิจัยในช่วงปี 1980 ของ กิลล์ และคณะ (Gill et al., 1983) สามารถจัดองค์ประกอบของแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาเป็นด้านไฝ่สัมฤทธิ์/ สถานภาพ (Achievement/ Status) ด้านทีม (Team) ด้านสมรรถภาพ (Fitness) ด้านการใช้พลังงาน (Energy Release) ด้านอื่น ๆ (Others) ด้านการพัฒนาทักษะ (Skill Development) ด้านเพื่อน (Friends) และด้านความสนุกสนาน (Fun) สอดคล้องกับ กูลด์ และคณะ (Gould et al., 1985) จัดองค์ประกอบของแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาได้ 7 องค์ประกอบดังนี้ ด้านไฝ่สัมฤทธิ์/ สถานภาพ (Achievement/ Status) ด้านความสัมพันธ์ภายในทีม (Team Atmosphere) ด้านสมรรถภาพ (Fitness) ด้านการใช้พลังงาน (Energy Release) ด้านการพัฒนาทักษะ (Skill Development) ด้านเพื่อน (Friendship) และด้านความ

ตื่นเต้น/ ความท้าทาย (Excitement/ Challenge) ในช่วงเดียวกัน ไคลท์ และไวสส์ (Klint & Weiss, 1986) ได้ศึกษาถึงแรงจูงใจในการเข้าร่วมโดยสามารถจัดองค์ประกอบได้เป็นด้านความคาดหวังในการแข่งขัน (Aspects of Competition) ด้านความสัมพันธ์ภายในทีม (Team Atmosphere) ด้านสมรรถภาพ (Fitness) ด้านความท้าทาย (Challenge) ด้านการแสดงออก (Action) ด้านสถานการณ์ (Situational) และด้านการยอมรับทางสังคม (Social Recognition)

นอกจากนี้ ในช่วงปี 1990-ปัจจุบัน มีนักวิจัยที่ศึกษาองค์ประกอบของแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และองค์ประกอบของแรงจูงใจออกแบ่งเป็นด้านไฝ่สัมฤทธิ์/ รางวัล (Achievement/ Rewards) ด้านการทำงานเป็นทีม (Team Orientation) ด้านสมรรถภาพ (Fitness) ด้านการใช้พลังงาน (Energy Release) ด้านความสามารถ/ การแข่งขัน (Competence/ Competition) ด้านเพื่อน (Friendship) ด้านความสนุก/ ความตื่นเต้น (Fun/ Excitement) ด้านกิจกรรมทางสังคม (Social Activity) ด้านความเป็นเลิศ (Future Career Pursuits) ด้านอิทธิพลครอบครัว (Family Influence) (Wang & Wiese-Bjornstal, 1996) ขณะที่ซาฮาเรียดิส และบิดเดิล (Zahariadis & Biddle, 2000) แบ่งองค์ประกอบแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาได้เป็นด้านการพัฒนาทักษะ/ การแข่งขัน (Skill Development/ Competition) ด้านสถานะภาพ/ การยอมรับ (Status/ Recognition) ด้านการใช้พลังงาน (Energy Release) ด้านการทำงานเป็นทีม (Team Atmosphere) ด้านการมีส่วนร่วม (Affiliation) และด้านสมรรถภาพ (Fitness)

สำหรับงานวิจัยของซิท และลินด์เนอร์ (Sit & Lindner, 2002) ได้ศึกษาลักษณะเป้าหมายไฝ่สัมฤทธิ์ทางด้านแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวน 1,235 คน พบว่า เด็กที่มีลักษณะเป้าหมายไฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำหรืองานมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเด็กที่มีลักษณะเป้าหมายไฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งเปรียบเทียบผู้อื่น ในทุกด้าน (ทีม/ เพื่อน ความตื่นเต้น/ ความท้าทาย ทักษะ การใช้พลังงาน สมรรถภาพและปัจจัยสิ่งแวดล้อม) ยกเว้นด้านสถานะภาพ จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาของนักกีฬาได้รับอิทธิพลจากลักษณะเป้าหมายไฝ่สัมฤทธิ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แรงจูงใจทางด้านไฝ่สัมฤทธิ์

ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะเป้าหมายไฝ่สัมฤทธิ์กับแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา

นักกีฬาที่มีลักษณะเป้าหมายไฝ่สัมฤทธิ์มุ่งในการกระทำหรืองาน พบว่า มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจภายใน (Duda, 1995) การพัฒนาทักษะ (Connelly, 1996) และการรับรู้ถึง

ความสามารถ (Biddle, Sallis, & Cavill, 1996; Williams & Gill, 1995) สำหรับนักกีฬาที่มีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งเปรียบเทียบผู้อื่นจะมีความสัมพันธ์ทั้งเชิงลบและเชิงบวก ผลการวิจัยพบความสัมพันธ์เชิงบวกทางด้านการยอมรับและสถานภาพ รวมถึงความก้าวร้าว (Carpenter & Yates, 1997; White & Duda, 1994) นอกจากนี้ ไวท์และดูด้า (White & Duda, 1994) พบว่า นักกีฬาที่มีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งเปรียบเทียบผู้อื่นจะมีแรงจูงใจที่สัมพันธ์ทางด้านการแข่งขัน การยอมรับและสถานภาพ ตรงกันข้ามกับนักกีฬาที่มีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในงานจะมีแรงจูงใจที่สัมพันธ์กับการพัฒนาทักษะ สมรรถภาพ เพื่อนและความสัมพันธ์ภายในทีมเป็นเหตุผลในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา

การผสมผสานของลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำและมุ่งเปรียบเทียบผู้อื่นมีผลต่อแรงจูงใจ ซึ่งจะเห็นได้จากงานวิจัยของดูด้า และคณะ (Duda et al., 1995) ศึกษา ลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจในสถานการณ์ทางการกีฬา โดยการวิเคราะห์ คาโนนิคัล พบว่า นักกีฬากลุ่ม Task_{สูง} Ego_{ต่ำ} มีความสัมพันธ์กับความสนุก และนักกีฬากลุ่ม Task_{สูง} Ego_{ต่ำ} มีความสัมพันธ์กับความพยายาม สอดคล้องกับงานวิจัยของบิตเดิล และคณะ (Biddle et al., 1996) ที่ศึกษาความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จทางการกีฬา พบว่า นักกีฬาไม่มีความแตกต่างกันในความเชื่อในความสามารถ แต่นักกีฬากลุ่ม Task_{สูง} Ego_{ต่ำ} มีความแตกต่างความเชื่อทางด้านความพยายามมากกว่านักกีฬากลุ่ม Task_{ต่ำ} Ego_{สูง} และนักกีฬากลุ่ม Task_{สูง} Ego_{ต่ำ} มีคะแนนความเชื่อด้านความพยายามสูงกว่านักกีฬากลุ่ม Task_{ต่ำ} Ego_{ต่ำ}

นอกจากนี้ งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความอดทนในการวิ่งของวัยรุ่นในการเรียนพลศึกษา โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จก่อนการทดสอบและหลังการทดสอบวิ่งในการประเมินแรงจูงใจภายใน ซึ่งอ้างว่าเป็นแรงจูงใจของวัยรุ่นในปัจจุบัน ผลการวิจัยพบว่า นักวิ่งที่บรรลุวัตถุประสงค์มีจำนวนน้อย นักกีฬากลุ่ม Task_{สูง} Ego_{ต่ำ} มีคะแนนด้านความสนุกอยู่ในระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบกับนักกีฬากลุ่ม Task_{ต่ำ} Ego_{ต่ำ} และกลุ่ม Task_{ต่ำ} Ego_{สูง} อีกทั้ง นักกีฬากลุ่ม Task_{สูง} Ego_{ต่ำ} มีคะแนนด้านความพยายามสูงกว่านักกีฬากลุ่ม Task_{ต่ำ} Ego_{สูง} ผลการวิจัยนี้แนะนำว่า ลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำระดับสูง อาจเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักกีฬา ซึ่งครูพลศึกษาควรส่งเสริมให้เด็กมีลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งในการกระทำ (Goudas, Biddle, & Fox, 1994) นอกจากนี้ งานวิจัยของ วลาซิเพาลอส และ บิตเดิล (Vlachopoulos & Biddle, 1996) ได้ศึกษากิจกรรมการวิ่ง 800 เมตรในการเรียนพลศึกษา พบว่า นักวิ่งกลุ่ม Task_{สูง} Ego_{ต่ำ} มีคะแนนด้านความสนุกสูงกว่านักวิ่งกลุ่ม Task_{ต่ำ} Ego_{สูง} และนักวิ่งกลุ่ม Task_{สูง} Ego_{สูง} และกลุ่ม Task_{สูง} Ego_{ต่ำ} เพราะฉะนั้น เราพอจะสรุปได้ว่า ผลการวิจัยนี้ แสดง

ให้เห็นว่า แรงจูงใจเชิงบวก เป็นผลของลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์เพียงอย่างเดียวหรืออาจ
ผสมผสานกับลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์ที่มุ่งเปรียบเทียบผู้อื่นได้

ดังนั้น เราพอสรุปได้ว่า ลักษณะเป้าหมายใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University